

อย่างไรก็ดี แม้จะเป็นความแตกต่างเกี่ยวกับแง่แตกต่างกัน ในลักษณะพฤติกรรม หรือเหตุผลที่อาจใช้ตัดสินจากโทษหนัก เบาแตกต่างกันตามความแตกต่างนี้ได้ โดยนำเหตุบาปประการมา ประกอบการพิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการกระทำผิดเป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนักอาจจะถึงเลือนอก จากราชการ แต่บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำผิดไม่ ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณาโทษสถานเบา ลดโทษเล็กน้อยจนสมควรแก่กรณี

- ผลแห่งการกระทำผิด ความผิดอย่างเดียวกัน อาจอ้างวง โทษต่างกัน เพราะผลแห่งการกระทำผิดทำให้เกิดความเสียหายมาก น้อยต่างกัน

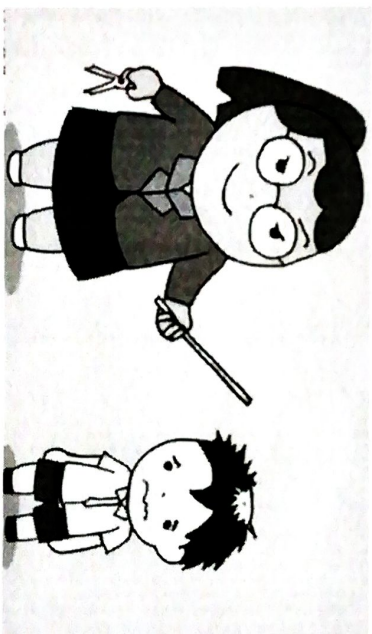
- **คุณค่า** ในความผิตอย่างเดียวกัน ผู้มีประวัติการทำงานดี ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำผิดมาก่อนแล้ว ผู้ที่เกิดในเรื่องเดียวกัน ความที่พยายามแก้ไขบรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้พยายามทำเช่นนั้น เช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทักพบว่าควบคุมผู้ต้องหาไม่ให้เป็นเหตุให้ผู้ใช้รถพลบน ในรายที่พยายามติดตามจับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ อาจจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่พยายามทำเช่นนั้น

- การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ถ้าทำไปหนึ่งทีี่ชั่วเกิด ย่อมมีโทษหนักกว่าทำไปเพราะไม่รู้ชั่วผิด

- การให้โอกาสแก่ในความประพฤติ ถ้าเป็นความผิดเล็กน้อย ไม่ร้ายแรง อาจให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดที่จะแก้ไขความประพฤติอีกครั้ง โดยวางโทษสถานเบา หรืองดโทษโดยกล่าวลบล้างเตือนหรือทำทัณฑ์บน แล้วแต่กรณี

- **เหตุบ่อนทำลายการหาผิด** การกระทำผิดเพราะความจำเป็นบังคับหรือเหตุจำเป็น อาจได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดยสันดานชั่วร้าย บางทีการกระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะแรงจูงใจซึ่งยังใช้การรักษามากกว่าการลงโทษ

- **สภาพของผู้กระทำผิด** ในความผิดอย่างเดียวกัน อาจกำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้กระทำผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึง เพศ อายุตัว อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และสภาพทางส่วนตัวด้านอื่น ๆ ของผู้กระทำความผิด

งานการเจ้าหน้าที่ สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์กร
องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเขือ
อำเภอพนมไพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนงานการลงโทษทาง
วินัยของข้าราชการ

แนวทางการยกย่องวินัย

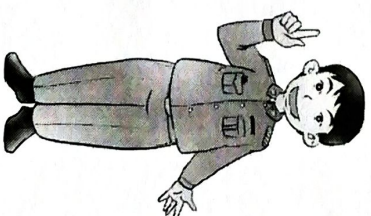
การพิจารณาความดีและการกำหนดโทษ คือ การพิจารณา วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยในกรณีใด ตาม มาตราใด และควรลงโทษในสถานใด หรือไม่ ทั้งนี้เป็น กระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้อำนวยการนั้นในการพิจารณา โดยเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณาความดี และการกำหนดโทษทั้งการกระทำ เมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ กล่าวหาโดยกระจุจงชัดพอที่จะพิจารณาความดีและการกำหนด โทษได้แล้ว ทั้งนี้หากเป็นความผิดวินัย ซึ่งมิใช่การผิดวินัยที่ ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องได้ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือ สอบสวน หากเป็นความผิดวินัยในการผิดวินัยที่ปรากฏชัดแจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุด การ สืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวมข้อมูลแล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงอยู่ 2 หลัก คือ (1) **หลักนิติธรรม** ได้แก่ การพิจารณาตามตัวบท กฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่ากระทำความผิดเป็น ความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการ กระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการ กระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำผิด วินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่ากระทำความผิดเป็นความผิดทาง วินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้ข้อเท็จจริงประกอบความผิด ฐานนั้นๆกับการกระทำ การผิดวินัยโดยองค์ประกอบความผิดฐานใดก็เป็นความผิดฐานนั้น ถ้าข้อเท็จจริงข้อเท็จจริงประกอบ ความผิดตามมาตราใด ก็รับว่าเป็นความผิดไปตามมาตรา นั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

(2) หลักมนุษยธรรม

ได้แก่ การพิจารณาบททวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน (1) ถ้าพิจารณาโดยใช้หลักมนุษยธรรม เป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริต ต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริง ตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ แนวโน้มประกอบ เช่น ดูฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้า ฐานะยากจนมาก เงินขาดมือเสมอ ชักหน้าไม่ถึงหลังเป็นประจำอย่างนี้ แม้เงิน 10 บาท 20 บาท ก็อาจฟังว่าเขาไปหมุนยืมส่วนตัวก่อนได้ แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวย ฐานะดี มีเงินติดตัวอยู่เป็นจำนวนหนึ่งเสมอ อย่างนี้การ ที่เงินหลว 20-30 บาท เข้าไปบ่นอยู่ในกระเป๋า ถึงแม้จะใช้ไปกินไปกับ เงินส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างใด ก็ไม่น่าจะรับบท เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะเขาต้องดำรงประกอบในข้อที่ว่า "เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ ที่สมควรได้" และอาจต้องดูระยะเวลาที่ เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้า ระยะเวลาอันนานเป็นเดือน ๆ ก็อาจได้ ประโยชน์ส่วนตัวในการที่มั่งมีเงินอยู่ ในมือ พอที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อ หน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินอยู่ในมือ เพียง 2-3 วัน แล้วนำมาส่งเอง โดยไม่ มีเหตุจำเป็นให้ต้องส่ง แม้เงินจะมาก ก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่มี เงินนี้อยู่ในมือ จึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ราชการ ความผิดที่จะรับบทลงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ของทางราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรม และ หลักมนุษยธรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้องตามความเป็นจริง และ เหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรมแต่เพียงอย่างเดียว

หลักการพิจารณากำหนดโทษ

(1) **หลักนิติธรรม** คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานไล่ออกหรือปลด ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะ ลดหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงโทษทัณฑ์กักขังหรือตัด เงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจลงโทษสถานกักขังได้ แต่ถ้าเป็น ความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิใช่เหตุอันควรลงโทษ จะงดโทษก็ได้โดยกล่าวหาว่าขาดตอน หรือให้ทำทัณฑ์บนหนึ่งสัปดาห์ก่อนก็ได้

(2) **หลักมนุษยธรรม** คือ การพิจารณาบททวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายใต้ ขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในการตีกฎหมาย กำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษไล่ออก หรือ ปลดออก ดังนั้นกรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นไล่ออก กรณีไหนควร กำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้าประกอบการ พิจารณาด้วย และท่านเองเดียวกันในการตีความผิดไม่ร้ายแรง กรณีไหนจะควรลงทัณฑ์ กักขัง หรือลดโทษทัณฑ์ และกรณี ไหนจะควรลดหย่อนโทษ หรือลดโทษ ก็ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้า ประกอบการพิจารณาด้วย

(3) **หลักความเป็นธรรม** คือ การว่าโทษจะต้องให้ได้รับตามสมควร หนักเบา ใครทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษ ไม่มียกเว้น ไม่เลือกที่รักมัก ที่ชัง การกระทำผิดอย่างเดียวกันในลักษณะ และพฤติการณ์ คล้ายคลึงกัน ควรจะลงโทษเท่ากัน